דהורמיז. בקונטרם גרם קמא

באל"ף ור"ת גרים תרוייהו בלא

אל"ף אלא קמא הורמיז בזי"ן כמו

(ב"ב דף ח. ושם) איפרא הורמיז שהוא

לשון חן מאת המקום איפרא כמו

(ב"מ דף קיט.) אפריון נמטייה ובתרא

הורמין בנו"ן כמו הורמין בר לילתא

(ב"ב דף עג.): במאי מביל. הא לא קשה ליה

בנים למקום:

הדרן עלך אחד דיני ממונות

היאך נטמא דישראל נקראו

בלא אל"ף ובתרא

1. מַה לְּכֶם אַתֶּם מֹשְׁלִּים אֶת הַמְּשָׁל הַזֶּה עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אבות יאכלו בסר ושני ָּבְבָנִים תִקְהֶינָה:

יחזקאל יח ב יחזקאל יח ב 2. מאזני צדק אבני צדק אַיפַת צֶדֶק וְהִין צֶדֶק יִהְיֶה לְכֶם אֲנִי יִיְ אֱלֹהַיכֶם יִהְיֶה לְכֶם אֲנִי יִיְ אֱלֹהַיכֶּם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶּם

ויקרא יט לו .. צַדִּיק מִצְרָה נֶחֱלֶץ וַיָּבֹא רֲשָׁע תַּחְתָּיו:

וַיָּבא רְשָע תַּדְוּתְיוּ: משלי יא ח 4. וַיַּפֵּל יִיָּ אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן ויַקַח אַחַת מצַלעתיו

ַנְיְסְגֹר בְּשֶׁר תַּחְתָּנְה: בראשית ב כא בראשית ב כא 3. מוֹנֶה מִסְפָּר לְכּוֹכְבִים ין קרא: לְכָלְם שַׁמוֹת יִקְרָא: תהלים קמז ד תהלים קמז ד פֿי הָנָה יוֹצֵר הָרִים

6. כֵּי הְּנֵּה יוֹצַר הְרִים וברֵא רוּחַ וֹמִגִּיד לְאָדְם מַה שַׁחוֹ עשַׁה שַחַר עִיפָּה וְדֹרַךְ עַל בְּמְרַיִּ אָרַץ יִי אֱלֹהִי צְכָאוֹת שְׁמוֹ: עמוס ד יג עמוס ד יג הַנְּטָע אַזְן הֲלֹא יִשְׁמְע אָם יצר עִין הַלא יַבִּיט:

8. ואתה שכב על צדף הַשְּׁמָאלִי וְשַׁמְתָּ אֶת צֵּוֹן הַשְּׁמָאלִי וְשַׁמְתָּ אֶת צֵּוֹן בֵּית יִשְׁרָאֵל עָלָיו מִסְפָּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תִּשְׁכֵּב עָלִיו

תְּשֵּׁא אָת עֲוֹנְם: ייחוקאל ד ד 9. וְבִלִּיתְ אָת אֵלָּה וְשָׁבָבְתְּ עַל צִּדְּךְ הַיִּמְנִי שַׁנִית וְנְשָׁאתְ אָת עֵוֹן בַּית שַׁנִית וְנְשָׂאתְ אָת עֵוֹן בַּית

הודה אַרְבַעִים יוֹם יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשְּׁנָה נְתַתִּיו ָּוְ. 10. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשִּׂרְאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבָנוּ לִבּּוּ תִּקְחוּ אֶת תְרוּמְתִי:

ממוח כה ר ושמים בזרת תכן וכל בָּשְּׁלִשׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְשְׁקָּל בַּפֶּלֶט הָרִים וּגְבְעוֹת בְּמָאֹזְנָיִם: ישעיהו מ יב בְּהַאִּוְּדָהַ: 12. כִּי הָנֵּה יְיָ בְּאֵשׁ יְבוֹא וְכַּסּוּפָּה מַרְכְּבֹתְיוֹ לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְגַעֲרָתוֹ בלהבי אש:

ישעיהו סו טו ישעיהו סו טו 13. כָּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבֹא. בָאַשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטְהֵר אָךְ בְּמֵי נְדָּה יִתְחַשָּא וְכֹל אָשֶׁר לא יָבא בְּאֵשׁ תַעַבִּירוּ בַּמָּיִם:

14. ומי כעמר כישראל יְלְצְשׁוֹת לְבֶּם הַגְּרוּלְה וְנְרָאוֹת לְאַרְצֶּךְ מִפְּנֵי עַמְּוֹךְ אֲשֶׁר פְּדִיתָ לְּךְּ עַמְּוֹךְ אֲשֶׁר פִּדִיתָ לְךְּ ממצרים גוים ואלהיו:

שמואל ב ז כג דָל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נָגְדּוֹ 15. כָּל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נָגְדּוֹ מֵאֶפֶס וָתֹהוּ נֵחִשְׁבוּ לוֹ:

לעזי רש"י

[קודוינ"ץ] קדוני"ץ י חבושים (פירות). מסננת (בפרובנסאלית).

אבות יאכנו בוסר. משל הוא שרימה השועל את הואב ליכנס לחזר היהודים בע"ש ולתקן עמהם לרכי סעודה ויאכל עמהם בשבת וכשבא ליכנס חברו עליו במקלות בא להרוג את השועל אמר לא הלקוך אלא בשביל אביך שפעם אחת התחיל לסייען בסעודה ואכל את כל נתח טוב אמר לו ובשביל אבא אני לוקה אמר לו 🕫 הן האבות יאכלו בוסר וגו׳ אבל בא עמי ואראך מקום לאכול ולשבוע בא לו על הבאר ועל שפתו מוטל עץ והחבל מושכב עליו ובשני ראשי החבל שני דליים קשורים נכנס השועל בדלי העליון והכביד וירד למטה

> יאבות יאכלו בוסר ושיני בנים תקהינה מאזני צדק אבני צדק נצדיק מצרה נחלץ ימאזני רשע תחתיו א"ל כופר לרבן גמליאל אלהיכם גנב הוא דכתיב יויפל ה' אלהים תרדמה על האדם ויישן אמרה ליה ברתיה שבקיה דאנא מהדרנא ליה אמרה ליה תנו לי דוכום אחד א"ל למה ליך ליסמין באו עלינו הלילה ונמלו ממנו קיתון של כסף והניחו לנו קיתון של זהב אמר לה ולוואי שיבא עלינו בכל יום (6) ולא יפה היה לו לאדם הראשון שנמלו ממנו צלע אחת ונתנו לו שפחה לשמשו אמר לה הכי קאמינא אלא

לשקליה בהדיא אמרה ליה אייתו לי אומצא דבישרא אייתו לה אותבה תותי בחשא אפיקתה אמרה ליה אכול מהאי אמר לה מאיסא לי אמרה ליה ואדם הראשון גמי אי הות שקילה בהדיא הוה מאיסא ליה א"ל כופר € לרבן גמליאל ידענא אלהייכו מאי קא עביד פ(והיכן יתיב) איתנגד ואיתנח א"ל מאי האי א"ל בן אחד יש לי בכרכי הים ויש לי גיעגועים עליו בעינא דמחוית ליה ניהלי אמר מי ידענא היכא ניהו א"ל דאיכא בארעא לא ידעת דאיכא בשמיא ידעת אמר ליה כופר לרבן גמליאל כתיב ימונה מספר לכוכבים מאי רבותיה אנא מצינא למימנא כוכבי אייתי חבושי שדינהו בארבילא וקא מהדר להו אמר ליה מנינהו א"ל אוקמינהו א"ל רקיע נמי הכי הדרא איכא דאמרי הכי א"ל מני לי כוכבי א"ל אימא לי יככיך ושיניך כמה הוה שדא ידיה לפוְמיה וקא מני להו א"ל דאיכא בפומיך לא ידעת דאיכא ברקיעא ידעת א"ל כופר לרבן גמליאל יימי שברא הרים לא ברא רוח שנאמר •כי הנה יוצר הרים ובורא רוח אלא מעתה גבי אדם דכתיב ויברא וייצר הכי נמי מי שברא זה לא ברא זה מפח על מפח יש בו באדם ושני נקבים יש בו מי שברא זה לא ברא זה שנאמר יהנוטע אוזן הלא ישמע ואם יוצר עין הלא יבים א"ל אין א"ל ובשעת מיתה כולן נתפייםו א"ל ההוא אמגושא לאמימר מפלגך לעילאי דהורמיז מפלגך לתתאי דאהורמיז א"ל א"כ היכי שביק ליה אהורמיז להורמיז לעבורי מיא בארעיה אמר ליה קיםר לר' תנחום תא ליהוו כולן ∘לעמא חד אמר לחיי אנן דמהלינן לא מציגן מיהוי כוותייכן אתון מהליתו והוו כוותן א"ל מימר שפיר קאמרת מיהו כל דוכי למלכא לשדיוה לביבר שדיוה לביבר ולא אכלוה א"ל ההוא מינא האי דלא אכלוה משום דלא כפין הוא שדיוה ליה לדידיה ואכלוה א"ל כופר לר"ג אמריתו יכל בי עשרה שכינתא שריא כמה שכינתא איכא קרייה לשמעיה מחא ביה באפתקא א"ל אמאי על שמשא בביתיה דכופר א"ל שמשא אכולי עלמא ניחא ומה שמשא דחד מן אלף אלפי רבוא שמשי דקמי קודשא בריך הוא ניחא "לכולי עלמא שכינתא דקב"ה על אחת כמה וכמה א"ל ההוא מינא לרבי אבהו אלהיכם ∞גחכן הוא דקאמר ליה ליחזקאל שכב על צדך השמאלי וכתיב יושכבת על צדך הימני אתא ההוא תלמידא * א"ל מ"ם דשביעתא א"ל השתא "אמינא לכו מילתא דשויא ילתרוייהו אמר הקב"ה לישראל זרעו שש והשמימו שבע כדי שתדעו שהארץ שלי היא והן לא עשו כן אלא חמאו וגלו מנהגו של עולם מלך בשר ודם שםרחה עליו מדינה אם אכזרי הוא הורג את כולן אם רחמן הוא הורג חצים אם רחמן מלא רחמים הוא מייםר הגדולים שבהן ביסורין אף כך הקב"ה מייםר את יחזקאל כדי למרק עונותיהם של ישראל א"ל ההוא מינא לרבי אבהו אלהיכם כהן הוא דכתיב יווקחו לי תרומה כי קבריה למשה במאי מביל וכי תימא במיא והכתיב יימי מדד בשעלו מים א"ל בנורא מביל דכתיב ייכי הנה ה' באש יבא

למה אחה נכנס לשם אמר לו יש כאן בשר וגבינה לאכול ולשבוע והראה לו דמות הלבנה במים כדמות עגול כמין גבינה עגולה אמר לו אני היאך ארד א"ל הכנס אתה בדלי העליון נכנס והכביד וירד ודלי שהשועל עליו עלה א"ל היאך אני עולה אמר לו לדיק מלרה נחלץ ויבא רשע תחתיו לא כך כתיב מאזני נדק וגו': בוסר. ענבים קודם בישולם ומקהין את השינים: אמרה לו תנו לי דוכום אחד. שופט לנקום נקמה: אוסביה סוסיה בחשא. מחת הרמן קלינ"י בלע"ז וכן דרך ללייתה ומתוך שראה אותה בגנותה נמאסת עליו: הוה מחים' ליה. שירחה בחתוכה קודם גמר תקונה: אלהייכו מאי עביד. מכחשל הוה וכסבור אין הוא יכול להכחישני: חבושי. קדוני"ך בלע"ו: ארבילא. קרובי"ל בלע"ו: וקא מהדר ליה. סביב סביב בארבילא: מני לי כוכבי. מנויין לי הכוכבים כלומר יודע אני מספרם: לא ידעת. שלריך אתה למנותם: דאיכא ברקיע ידעת. בלה מנין ולמנותם אינך יכול: מי שברא הרים לא ברא רוח. שוה נקרא יולר וזה נקרא בורא ושני שמות הס: הכי נמי. מי שברא אבר זה לא ברא אבר זה ואם תאמר כן הוא הא תינח באברים המרוחקים מיהו טפח על טפח יש בו באדם ובאותו טפח יש בו שני נקבים האחן והעין קרי להאי נוטע אחן ולהאי יולר עין תאמר שנתעסקו שנים באותו טפח אמר לו הן: וכי בשעת מיתה שניהם נתפייסו. הבעלים הנוטע והיולר מסכימין להמיתו: אמגושא. מכשף. ויודע אני על ידי כישוף דמחלייך ולמעלה: דהורמיז. שד כדאמר הורמיז בר לילתא בבבא בתרא (דף עג.): דאהורמיז. הקדוש ברוך הוא קרי הכי: והיכי שביק ליה. (אמר לו היאך שביק) אהורמיז להורמיז לאעברא מיא סרוחים בארעיה א"כ היאך מניח אהורמיז להעביר מים בארצו שכל מה שאדם מכנים דרך פיו מוליא דרך הנקבים התחתונים: לא מלינן למיהוי כווסייכו. שאי אפשר להיות לנו ערלה: דוכי למלכא. נולחו ומשתיקו בדבריו ומביישו: לביבר. מקום חיות רעות של מלכות: קרייה. רבן גמליאל לשמעיה דכופרש: מחייה באפתקיה. הכהו על לוארו: א"ל. כופרים: שמשת הכולה עלמה ניהה. שמשה חמה: גחכן. חוכא דמשחק בנביאיו: מ"ט דשביעים. למה נוה הקב"ה על השמיטה: דשוים לתרוייהו. שתהם מועלת לשניהם כמו (אסתר ג) אין שווה

ודלי התחתון עלה אמר לו הואב

 ל) [בס"ח: קיסר, וכן בכל העמוד], ב) רש"ל מ"ז,
 ג) [ע" מוס' ע"ז כח. ד"ה ככין, ד) חולין פו. וע"ם סיטב], ה) לוופן פו. נע ש היטב], ה) [גי' הילקוט עמא חד דכתיב כי אז שנונה מו לפנים שפה אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו' בלפניה ג'], ו) ועי׳ תוס׳ ב״ק פג. ד״ה שני אלפיםו. ז) ניחא אכולי עלמא כל"ל, ה) [לחקה שרה ת"י גחכה שרה ערוך ערך גחך], ש) [ב"ק ס:],

() [בב"ק ס: ושם איי

(מתרוייכו], כ) הנה אבות

כל"ל, () בס"א: מנחש, נ) בס"א: קיסר,

הגהות הב"ח (א) גם' בכל יום א"ל ולא

רבינו חננאל

שועלים היו לו לר' מאיר ואנו לא באת לידינו אלא אחת. אבות יאכלו בוסר היא. א"ל קיסר לרב"ג שתי רשויות הן א' יוצר וא' בורא. א' ברא הרוח וא' יצר הרים שנאמר כי הנה יוצר הרים ובורא רוח. א"ל אי הכי גבי אדם דכתיב ויברא וייצר הכי נמי דשתי רשויות בפניו של אדם כתוב נוטע ויוצר דכתיב הנוטע עין הלא יביט. א' נטע האוזן וא' יצר העין. א"ל אין. א"ל ובשעת מיתה כולן נתפייסו כלומר וכי הסכימו כולן בשעת מיתה שימית זה האוזן וזה העין כל אחד מה שעשה שנמצאו כל אמגושא לאמימר מפלגך אנוגו טא יאנו כו כוכיגן לעילא דהורמיז ומפלגך לתתא דאורמיז. כלומר הורמיז ברא הפה שמכניס הטעמים היפי׳ והמשקים הנקיים וכיוצא בהן. ואורמיז ברא מלמטה הנקבים שמשמשין הרעי והשתן וכיוצא בהן. א״ל ההוא מינא לר׳ אבהו אלהיכם גחכז הוא שאמר אלהיכם גחכן הוא שאמר ליחזקאל שכב על צדך השמאלי כלומר דרך שחוק דבר זה. א"ל הקב"ה ייסרו מפני שהוא הייק הייסרו מפני שהוא גדול שבדור כדי למרק עונותיהן של ישראל. ותוב אמר אלהיכם כהן הוא דכתיב ויקחו לי חרומה. כד הרריה למשה חורמה. כו קבריה למשה שנאמר ויקבור אותו בגי במאי טביל הלא כתי׳ מי מדד בשעלו מים אנה [נמצא] מים [כ"כ] שיטבול בהן א"ל באש דעיקר טבילה באש היא דעיקר טבילה באש היא כי כל דבר שהאש אוכלתו הוא שצריך טבילה במים. שנאמר כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר וכל

כתיב יומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ מאי רבותייהו אתון נמי ערביתו בהדן דכתיב יכל הגוים כאין נגדו אמר ליה מדידכו אסהידו עלן דכתיב להניחם: כדי שחדעו וכו'. ולא ירום לבבכם בשבח ארצכם ומשכחו עול מלכוחו : **וכל אשר לא יבא וכו'**. דחייה דחייה ודרש להו הכי כל מי שאינו יכול לבא באש מפני שישרף תעבירו במים : כל הגוים כאין נגדו. גם אתכם לא הוליא מן הכלל: מדידכו. נביאים שילאו מכם דהיינו בלעם שהיה נכרי והעיד עלינו שאין אנו באותו כלל: